

ПАМ'ЯТКА

для учнів з метою запобігання правопорушень

*Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.
Конституція України. Стаття 68.*

Пам'ятай: За здійснення правопорушення обов'язково настає індивідуальна (особиста) відповідальність. Це, так би мовити, встановлена державою “плата” правопорушника за ті негативні наслідки, шкоду, спричинені його поведінкою.

Відповідальність, як і правопорушення, є кількох видів.

1. Дисциплінарна відповідальність: не виконано завдання, порушено дисципліну, допущено спізнення на роботу. Можливі – запис у щоденнику, оголошення догани, звільнення з роботи.

2. Адміністративна відповідальність: порушення Правил дорожнього руху, не сплачується проїзд в транспорті; людина розпиває алкогольні напої у громадських місцях, голосно лає інших, використовуючи нецензурні слова; чіпляється до людей, заважаючи їм своєю поведінкою; туристи розпалюють багаття в лісі в заборонених місцях.

На порушників накладаються штрафи, можливе офіційне попередження, позбавлення спеціальних прав, адміністративний арешт на 15 діб. Відповідальність настає з 16 років або відповідають батьки.

3. Цивільно-правова відповідальність: коли порушення завдає особі чи установі, організації, державі, школі матеріальної шкоди. Цивільна відповідальність залежить від віку порушника (якщо йому менше 15 років, то шкоду компенсуватимуть батьки).

4. Кримінальна відповідальність: за найнебезпечніші правопорушення (вбивство, завдання людині тілесних ушкоджень, крадіжку, хуліганство, тощо). Такі правопорушення мають найтяжчі наслідки, тож і відповідальність буде суворішою. Їй підлягають особи з 16 років, а за деякі злочини – навіть із 14 років.

А головне, діти, не допускайте ніяких правопорушень навіть якщо вам 6, 7, 8 – 13 років. Це може увійти в звичку, і в 14 років вже буде пізно отямитись. Перш ніж розбити шибку, подумай, чи вистачить у твого батька грошей на нову; перш ніж когось образити, постав себе на його місце (як, приємно?); перш ніж відповісти грубістю на грубість – порухай до 10 і заспокойся; перш ніж залізти у чужу кишеню – озирнись, за тобою стежить... твоя совість ...

ПАМ'ЯТКА ШКОЛЯРУ

Привіт, Друже!

Чи знаєш ти, як захистити себе і своїх друзів?

Як ти можеш захиститися від булінгу?

За що несеш відповідальність перед Законом?

Ознайомся з цією пам'яткою, дізнайся про свої права і обов'язки вже сьогодні!

Від самого народження ти маєш право:

на життя: ніхто не може позбавити тебе життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань;

на охорону здоров'я: ти можеш звернутися за безкоштовною кваліфікованою правовою або медичною допомогою до закладів охорони здоров'я;

на свободу та особисту недоторканість: тебе ніхто не може заарештувати або тримати під вартою інакше як за рішенням суду. Однак, якщо тобі вже виповнилося 14 років і має місце тяжкий злочин, відносно тебе може застосовуватися утримання під вартою як тимчасовий запобіжний захід. Якщо протягом 3 діб з моменту затримання тобі не вручено рішення суду про тримання під вартою, тебе повинні негайно звільнити;

на освіту: ти маєш право безкоштовно отримувати освіту у дошкільному, загальноосвітньому, професійно-технічному, вищих навчальних закладах державної і комунальної форм власності, а також на отримання державної стипендії;

на майно: майно, яке тобі придбали батьки для навчання, виховання (одяг, іграшки, книги, музичні інструменти, спортивне обладнання тощо), є твоєю власністю. Якщо тобі від 10 до 14 років, належним тобі майном управляють батьки. Якщо тобі від 14 до 18 років, ти маєш право вчиняти будь-які угоди, навіть купівлі-продажу транспортного засобу і нерухомого майна, але за письмовою нотаріально посвідченою згодою батьків або з дозволу органу опіки і піклування;

на працю: якщо тобі вже виповнилось 14 років, ти за згодою одного з батьків можеш працювати у вільний від навчання час (наприклад на канікулах), але лише після попереднього медичного огляду. Якщо тобі вже виповнилось 15 років та коли ти маєш згоду одного із батьків, тебе також можуть прийняти на роботу. Самостійно ти можеш влаштуватись на роботу, якщо тобі уже виповнилось 16 років. Ти маєш право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом;

на відпочинок: ти маєш можливість у вільний від навчання або роботи (якщо ти вже працюєш) час відпочивати, тобто займатись своїми улюбленими справами (грати в футбол, ходити в кіно). Якщо ти вже

працюєш, тобі повинна бути надана щорічна відпустка в літній час або за твоїм бажанням у будь-яку іншу пору року;

на повагу до своєї гідності та захист від усіх форм насильства: будь-яка людина, ким би вона не була (одним із твоїх батьків, однолітків, вчителів, сусідів) не має права поводитись з тобою жорстоко, принижувати твою гідність, експлуатувати, включаючи сексуальні зловживання, втягнення у злочинну діяльність, залучення до вживання алкоголю, наркотичних засобів і психотропних речовин; використання для створення та розповсюдження порнографічних матеріалів, примушування до проституції, жебрацтва, бродяжництва, втягнення до азартних ігор тощо. Стаття 16 Конвенції ООН про права дитини визначає, що жодна дитина не може бути об'єктом незаконного посягання на її честь і гідність.

Захист прав дитини – це, перш за все, завдання держави!

У разі, якщо до тебе вчинено насильство, ти маєш право звернутись до державних органів за допомогою! Дитина має право на захист від втручання або посягання.

Ти – людина!

Ніхто і нічим не може виправдати жорстоке поводження з тобою, наприклад, побиття, знущання. Навіть якщо таким чином тебе виховують батьки, вчителі чи старші діти. Жорстоке, нелюдське, таке, що принижує твою гідність, поводження чи покарання – це порушення твоїх прав. Статтями 28 та 52 Конституції України встановлено, що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність поводженню чи покаранню.

Ти маєш право на свободу, особисту недоторканність: стаття 10 Закону України «Про охорону дитинства» гарантує кожній дитині право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна і порядок у сім'ї, навчальних та інших дитячих закладах мають забезпечуватися на принципах, що ґрунтуються на взаємоповазі, справедливості і виключають приниження честі та гідності дитини.

Ти можеш вільно виражати свої думки та погляди, не боячись бути покараним за це. Разом з тим, ти маєш пам'ятати, що твої відносини з батьками, вчителями, однолітками мають ґрунтуватися на взаємоповазі і справедливості, виключаючи приниження честі та гідності.

Держава зобов'язана захищати твої права:

Якщо хтось (учні, вчителі або навіть батьки) вчиняє над тобою будь-яке насильство, принижує тебе чи ображає, ти повинен звернутися зі скаргою про порушення твоїх прав до органу опіки і піклування; служби у справах дітей; центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; закладів охорони здоров'я; органів та установ освіти; відділів поліції, а також через представників – до суду. Статтею 10 Закону України «Про охорону дитинства» встановлено, що діти мають право особисто звернутися до органу опіки та піклування, служби у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, інших уповноважених органів за захистом своїх прав, свобод і законних інтересів та зі скаргами про їх порушення.

Пам'ятай про свою відповідальність перед законом!

До 14 років ти не несеш відповідальності за заподіяну матеріальну або фізичну шкоду – її несуть твої батьки або інші особи, під наглядом яких ти знаходишся. Саме вони мають відшкодувати шкоду, яку ти завдав іншій людині. Якщо ти завдав шкоди спільно з однолітком, її відшкодування покладається на ваших батьків у відповідних частках.

З 14 років ти відповідаєш за завдану шкоду самостійно у повному обсязі! Також по досягненні 14 років ти несеш кримінальну відповідальність за тяжкі злочини.

Якщо тобі 16 років, тебе можуть притягнути до адміністративної та кримінальної відповідальності!

Злочин – це правопорушення, що несе високу соціальну небезпеку. Самим небезпечним видом правопорушень є злочини. Вони відрізняються від проступків підвищеним ступенем суспільної небезпечності, оскільки завдають більше тяжкої шкоди особистості, державі, суспільству.

ВИДИ ЗЛОЧИНІВ

Залежно від об'єктів посягань:

- ❖ Проти життя та здоров'я
- ❖ Проти власності
- ❖ Проти волі, честі та гідності
- ❖ Проти конституційних прав і свобод
- ❖ Проти громадської безпеки
- ❖ Посадові
- ❖ Державні
- ❖ Військові та інші

По тяжкості:

- Не великої тяжкості – покарання строком не більше 2 років
- Середньої тяжкості – термін покарання не більше 5 років
- Тяжкі - покарання не більше 10 років
- Особливо тяжкі – понад 10 років або більш сурове покарання

Кримінальна відповідальність настає з 14 років за:

- Вбивство
- Умисне заподіяння тяжкого, середньої шкоди здоров'ю
- Викрадення людини
- Згвалтування
- Крадіжка, розбій, вимагання
- Умисне знищення або пошкодження чужого майна
- Неправомірне заволодіння транспортного засобу без мети розкрадання
- Хуліганство при обтяжуючих обставинах
- Тероризм
- Вандалізм
- Завідома неправдиве повідомлення про акт тероризму
- Розкрадання або вимагання зброї, боєприпасів
- Розкрадання або вимагання наркотичних засобів або психотропних речовин
- Приведення в непридатність транспортних засобів або шляхом сполучення

Буклет -пам'ятка «Правопорушення . Провина. Злочин.»

**Тільки слабкі скоюють злочини:
Сильному і щасливому вони ні до
чого**

ВОЛЬТЕР

ПРАВОПОРУШЕННЯ – вина протиправне діяння дієздатної особи, яка завдає шкоди суспільству. Під **правопорушенням** розуміється така неправомірна людина, яка виражається в дії або бездіяльності. Правопорушеннями не можуть бути думки, почуття, помисли, так як вони не підпадають під регулюючий вплив права, поки не виразяться в певному поведінковому акті. Бездіяльність є правопорушенням в тому випадку, якщо людина мала вчинити певні дії, передбачені нормами права (надати допомогу, піклуватися про дітей тощо.), Але не зробив їх.

Ознаки правопорушення

- Дія або бездіяльність;
- Протиправність поведінки (при цьому не має значення той факт, що правопорушник не знає вимог закону);
- Винна поведінки людини;
- Заподіяння шкоди суспільству, державі, громадянам або створення загрози настання такої шкоди є правопорушенням (така необхідна оборона, крайня необхідність тощо).
- Вчинення діяння дієздатною особою.

Провина – правопорушення, яке характеризується меншим ступенем соціальної небезпеки.

За проступки покладається – покарання не кримінального характеру – штрафи, попередження, відшкодування шкоди.

Як правило, виділяють наступні основні види проступків:

- **Дисциплінарні** – пов'язані з невикористанням або неналежним виконанням покладених на працівника трудових обов'язків або порушують порядок відносин підлеглості по службі (запізнення на урок, пропуск занять у школі без поважної причини, порушення статуту школи тощо.)
- **Адміністративні** – посягають на встановлений законом громадський порядок, відносини, в області здійснення державної влади (проїзд без квитка в автобусі, дрібне хуліганство, вживання спиртних напоїв в громадських місцях, поява в стані алкогольного сп'яніння та ін.)
- **Цивільно-правові** – пов'язані з майновими і такими немайновими відносинами, які представляють для людини духовну цінність (неповернення боргу, продаж неякісного, товару в магазині, нецензурна лайка, створення шуму в нічний час, після 23 години тощо.